

Hekim ve Sağlık Çalışanlarına yönelik şiddet artık bir halk sağlığı sorunudur .

Dünyada her geçen gün şiddetin toplumsal günlük yaşantıda ve çalışma hayatında daha çok yer aldığı görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti günümüzün önemli halk sağlığı sorunlarından biri olarak belirtirken Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) işyerindeki şiddeti (2002) “Çalışanların işe gelip gitmeleri de dahil olmak üzere işle ilgili durumlarda istismar ve tehdit edildikleri veya saldırıya uğradıkları; güvenliklerine, sağlıklarına veya esenliklerine açık veya örtülü tehdit oluşturan olaylar” olarak tanımlamaktadır.

Şiddet bir suç olmasına rağmen genelde hukuk sistemlerinin yavaş işlemesine bağlı olarak suçlu yeterince cezalandırmamaktadır. Toplumun adalet ve güven duygusu değer kaybına uğramakta zedelenmektedir.

Sağlık Bakanlığı’ndan alınan verilere göre 14 Mayıs 2012 - 01 Nisan 2018 tarihleri arasında kayıtlara geçen şiddet vakası sayısı 68 bin 375 olup kayıt altına alınan vakaların yüzde 30’unda sağlık çalışanlarının fiziki şiddete maruz kaldığı yine günde ortalama 30 şiddet vakasının bildirildiği görülmüştür.

Sağlık Bakanlığı’nın, şiddete uğrayan sağlık personeli için başlattığı “113-Beyaz kod” telefonla bildirip hattı uygulaması ne yazık ki caydırıcı, azaltıcı bir etki yaratmamıştır. 2013 yılından bu yana her yıl 10 ila 13 500 başvuru yapılagelir olmuştur. Bu önlem yalnızca şiddete maruz kalan Sağlık Bakanlığı’nın kendi personeline verilen ücretsiz avukatlık desteği olarak kalmıştır.

Hekim ve sağlık personeline yönelik şiddetin varlığı ülkemizdeki sağlık çalışanlarının neredeyse tümünü son derece olumsuz etkilemekte, yaşam ve çalışma haklarını yok etmekte ve mesleklerini gereği gibi yapmalarına engel olmaktadır.

Ülkemizde 2002 yılından itibaren sağlık çalışanları açısından mesleki bir tehlike, risk olan şiddet Sağlıkta dönüşüm programının başlamasından bu yana doğrudan en az 10 hekimin ölümüne, onlarca hekimin fiziksel yaralanmasına yol açmıştır.

Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) ve uygulamaları sonucunda aşağıdaki nedenler sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti artırmaktadır.

- Sağlık hizmetinden beklentilerin yükseltilmesi
- Hasta başvurusu açısından kısırlanmış talep yaratılması
- Hasta sevk sisteminin kaldırılması, uygulanmaması
- Kamu kaynaklarının seferber edilmesine rağmen sağlık hizmetinin nitelik ve niceliğindeki yetersizlik
- Sağlık hizmetinin ücretli (katkı-katılım payları ve fark ücretleri) hale getirilmesi ve sürekli artması
- Müşteri kavramı ve memnuniyet anlayışının sürekli ön plana çıkarılması
- Sağlık çalışanlarına yönelik mesleki değersizleştirme, itibarsızlaştırma
- Performans ve hakediş sistemlerinin sağlık hizmetinde temel çalışma anlayışı olarak uygulanması, yer alması
- Yeterli öğretim-eğitim üyeleri olmadan çok sayıda tıp-sağlık eğitim kurumu açılarak hizmet ve eğitim niteliğinin düşmesi.

Şiddetin yanı sıra Sağlıkta Dönüşüm Programı sonucu çalışma koşullarının ağırlaşması hekimlerde tükenmişliği (burnout) ve daha da dramatik olarak hekim ve sağlık çalışanları intiharları artmaktadır.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre 26 Aralık 2017'den bu yana son üç yılda 413 sağlık çalışanı intihar etmiş, bunların 24'ü Hekim, 162si hemşire ve 227si ise diğer sağlık çalışanlarıdır.

Şiddeti önlemek açısından kesinlikle politik bir tutum gerektirmektedir. Sağlık çalışanlarının halkın gözündeki itibarını yükselten bir tutum izlenmeli, sağlık çalışanını değersizleştirecek uygulamalardan kaçınılmalıdır. Sağlık çalışanlarına yönelik bir şiddet olayı meydana geldiğinde kamudaki tüm yöneticiler aynı sert tepkiyi göstermeli (şiddete sıfır tolerans); sağlık çalışanlarına yönelik şiddet davranışında bulunan bir kişi, sadece adli işlemlerle değil aynı zamanda bazı idari hak mahrumiyetlerine de maruz kalmalı; sağlıkta şiddetin önlenmesinde, kamu otoritesi, sağlık ortamının tüm bileşenleriyle, sağlık meslek kuruluşlarıyla iş birliği yapılmalıdır.

Sağlık çalışanlarının korunması ülkenin sağlık hizmetinin ve toplumun sağlığının da güvenceye alınması anlamına gelir.

Halk sağlığı sorunu olarak şiddet bir suçtur. Ülkemizde hukuk mekanizmasının sağlık çalışanına yönelik şiddet olgusuna daha hızlı ve caydırıcı olmak adına “acil durum olgusu” ile yaklaşması sorunun çözümü yönünde en önemli adımlardan birisidir.

Bu nedenle “Sağlıkta Şiddeti Önleme” adına evrensel hukukun sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olgularına “acil durum olgusu” olarak kabul edilmesi gereklidir.